

શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ.

સતી મંજરી.

નાટકનાં ગાયનો તથા ટુંકસાર.

લેખક - મુનશી અબ્દુલ અલિ સાહેબ
ગ્યાવી, છપાવી, પ્રસિદ્ધ કરનાર

નકુભાષ કાલુભાષ ગાહ

માલેક — શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ.

કે. — બાલીન જા ગ્રાન્ડ થીએટર નારદે.

પ્રિન્ટ — શકર સખારામ ડાળે

— શ્રીમમથાએનક પ્રેસ, કાદવાડી હર-૮૦ મુબમન

મિત્ર શ. ૦-૧-

૧૨૪૫૮

અમૃતલાલ લક્ષ્મીચંદ બોખાણીની
દુખરેખ નીચે ચાલતી

જવેરી ચંદુલાલ એલ. બોખાણી એન્ડ કાં.

ચાલુ જમાનાને અનુસરતી ઉત્તમ કારીગીરીવાળા
મન પસંદ સોના ચાંદીના દાગીનાના
સ્ટોક તૈયાર છે.
તેમજ

ઓર્ડર આપવાથી વાયદાસર તૈયાર કરી
આપવામાં આવે છે

એક વખત વીઝીટ લઈ ખાત્રી કરવાની
વિનંતી કરવામાં આવે છે

૬૦ શેખમેમ્બલુ સ્ટીટ, નાં ૨૮૯-૯૧ મુબમ્બઈ
તાગુ મરનામુ - "Hemvanti"
ટેલીફોન નાં ૨૦૬૯૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૭૪૫૯-૨૦૧૬

પુસ્તકનું નામ ૨૮૮૧ મ-૨૨૧

વિષય ૨૨૨૨.૨-૩ ૧૫૯

॥ ॐ ॥

શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ

સતી મંજરી.

નાટકના ગાયનો તથા ટુંક સાર.

લેખક — મુનશી અખબાસઅલી સાહેબ

નકુભાઈ કાલુભાઈ શાહ.

માલેડ “ શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ ”

ઠે — તારદેવ ખાલીવાલા આઠ થીએટર, મુખઈ
(સર્વ હક્ક સ્વાધીન)

વિક્રમ સવત ૧૯૮૦.

ઈ. સ. ૧૯૨૪.

આવૃત્તિ ૬ મી

પ્રત ૫૦૦૦

કિંમત ૪ આના.

પાત્ર પરિચય

પુરૂષ વર્ગ.

જુગલકીશોર—મ જરીનો પીતા
 જલાલુદ્દીન—એક મુસલમાન યતીમ છોકરો
 દયારામ—હિંદુ શરાફ જુગલકીશોરનો શાહુકર
 રાયબહાદુર જનકીનાથ—આગ્રાનો એક મશહુર શાહુકાર
 કમરૂદ્દીન—એક મહશુર મુસલમાન સોદાગર
 અમરનાથ—મ જરીનો પતિ
 નયનાથ—જનકીનાથનો મીત્ર અને ચ પાનો આશક (કાના મારવાડી)
 ધનજીશા—જનકીનાથનો વકીલ
 અમરસીંગ—એક બીલ
 ઉધારચ દ—હિંદુ શરાફ ઉધારીમા પાયમાલ થએલ
 મરોડચ દ—ઉધારચ દનો મુનીમ
 રોકડચ દ—ઉધારચ દનો જમાદાર

કંદલન }
 શિવશંકર } તથા કડકા જેન્ટલમેન
 નીકલસન }

સ્ત્રી વર્ગ.

મ જરી—જુગલકીશોરની પુત્રી
 લલિતી—જનકીનાથની સ્ત્રી
 અજીબ—કમરૂદ્દીનની સ્ત્રી
 ચંપા—ઉધારચ દની ફેશનેબલ પુત્રી રોકડચ દની સ્ત્રી
 જવાલા—ચ પાની દાસી
 સિવાય—જજ, પોલીસ, કમીશનર, સીપાઇઓ, હુદારાઓ, વિગે.

પ્રસ્તાવના.

પૂર્વ વૃત્તાંત.

Man proposes God disposes.

અયોધ્યા પ્રાતના આગ્રા શહેરના રહેવાસી પડીત જુગલ કિશોરની સ્ત્રી ભયંકર પ્લેગના દર્દથી ગુજરી ગઈ તેને એક જ માસની ઉમ્મરની કુંધ પીતી છોકરી હતી જે ને જુગલકિશોરે મહા મેહનતે ઉછેરી હતી એ છોકરીનું નામ “મજરી” આ પ્રયોગની નાયકા, જે વખતે મજરીની માતા મરી ગઈ તે વખતે જુગલકિશોરના મહોસ્લામાજ રહેનાર શમશુદિન નામના પગખીના કુટુંબને પણ જાલીમ પ્લેગે પોતાના પગખા ફસાવ્યું, અને કાળની જાળમાંથી તે પગખી કુટુંબમાંથી એક વરસનો ફક્ત એક જ જલ્લાલુબન નામનો માસુમ છોકરો હૈયાત રહ્યો જુગલકિશોર જલ્લાલના બાપનો મિત્ર હતો તેને જલ્લાલની કરૂણ હાલતની દયા આવી અને આ નિરાધાર બાળકને પોતાને ઘેર લાવી ઉછેરી મોટું ઝૂંડું અને જલ્લાલ અને મજરી એ જુગલના ધરના બે અમુલ્ય રત્નો છે જલ્લાલને ઇસ્લામી તાલીમ આપી સાચો મુસલમાન બનાવ્યો છે તેમજ મજરી હોદ્દા કન્યા પણ ધર્મચ્યુસ્ત છે કૌમી તફાક્ત છતાં બન્નેને એક બીજાપર સગા ભાઈ બહેન જેવો સાચો અને શુદ્ધ પ્રેમ છે અને એ પવિત્ર પ્રેમમાં કોઈ પણ માણસ ધાર્મિક વિરક્તતા ઉપજાવી ન શકે એટલું બન્નેનું આત્મ બળ છે આવી સમજણ આવે એટલી પુખ્ત ઉમ્મરના એ બન્ને જણ થયા ત્યારથી આ નાટકની શરૂઆત થાય છે

‘ સતી મંજરી. ’

નાટકનો પ્રવેશાનુક્રમ ટુકસાર.

અ ક ૧ લો

મગળાચરણ.

પ્રવેશ ૧ લો—જુગલકિશોર, દયાગમ નામના રાહુકારનો કરજદાર છે. દયા ભાઈ પોતાનું લેણું વસુલ કરવા જુગલકિશોર ઉપર સખ્ત તકાલે કરે છે તેથી જુગલકિશોર લાચાર થઈ પોતાના જુના મિત્ર રાયબલાદર જનકીનાથ પાસે ચાલુ હજાર રૂપીઆની મદદ માગે છે. જનકીનાથ આઠ દીવસને વાયદે રૂપીઆ આપે છે, અને જમીનગીરીમાં નેટલી મુદત માટે મંજરી પોતાની સાથે લઈ જવાની માગણી કરે છે. જુગલકિશોર તથા જલ્લાલુદ્દિનના હૃદય આ વાત સાંભળી કંપી ઉઠે છે. નતી મંજરી પોતાના આપત્તી કરજદારની ચિન્તા દુર કરવાના વિચારથી જનકીનાથની સ્ત્રીની પ્રેમા કરવા માટે તૈયાર થાય છે. જલ્લાલ પોતાની બહેન મંજરીને બદલે પોતાને સાથે લઈ જવા જનકીનાથને સમજાવે છે પણ જનકીનાથને મુસલમાનથી નફરત છે તેથી જનકીનાથ મંજરીનેજ પોતાની સાથે લઈ જાય છે. પોતાના પાલક પિતાનું કરજ અદા

કર્યા તથા પોતાની ધર્મ જ્ઞેનનુ દુ ખ ટાળવા જલ્લાલ પોતાની ઇસ્લામી ડૉમ પાસે બીજા માગવા જાય છે પડિત ભુગર્લાકિયાન તેને જતા રોકે છે પણ ધમાલિમાની જલ્લાલ મગરૂરીયા કહ છે કે —

મયરતે કોમી અગર	ગરમા ગઈ ઇસ્લામકી
કયા હુજરોકા બયા	લાખો હુય ફીમતનામકી
જાતે દેખેજે ચર્તીમ	કોમકી બેહબુદ્દો
અટ ઉગલ દેગે ફરીને	દોલતે મેહમુદ્દો

પ્રવેશ ૨ જા — ઉધારચંદ શેઠની પુત્રા ચપાના પોતાના લગ્ન સંબંધી વિચાર, દામી ખબર આપે છે કે તમાગા ઉપર આશય પડેલો કાણે મારવાડી તયનાજી હમેગની માકક આજ પળુ બહાર ઉભો છે ચપા તેને અદર બોલાવે છે ને બનાવીને કહાડી મુંકે છે આજ ઉધારચંદ પોતાની કેરાનેચન છોકરીને કાઈ પૈસાદાર સાથે પરણાવવાનો હગર કરે છે પોતાના મુનીમ મગેડચંદનો રોકડચંદ નામના કરોગપતિનો કાગળ સંલગાવે છે અને ચપાને તેની સાથે પરણવાનું ઠરે છે

પ્રવેશ ૩ જો — જલ્લાલ ચાર હજાર રૂપીયા માગવા જાય છે યંગ મુસ્લીમ એસોસીએશન (Young Muslim Association) નો સીપાઈ મળે છે અને તેને જલ્લાલ પોતાનો ઇરિદો જાહેર કરે છે સીપાઈ પોતાનો પટો તેને પહેરાવી પોતાની જગા ઉપર એસોસીએશનના જલસામા જવાની તરફથી બતાવે છે મજરી પણ જનકીનાથની સ્ત્રી લક્ષ્મીના મેલા કપડા ધોવા આરે

નદી ઉપર જતી હોય છે ત્યાં અચાનક પોતાનો ભાઈ જલ્લાલ મળે છે ભાઈ જલ્લાલની દુખભરી વાતચીત

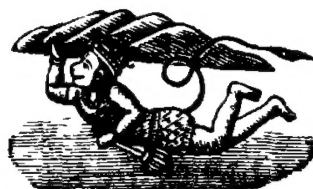
પ્રવેશ ૪ થો —યગ મુસ્લીમ એસોસિએશનના કામી આખરના સવાલ માટે જલ્લાલુદ્દીને કહેલી જાણવાબેગ હીમાયતથી ખુશી થઈ કમરૂદ્દીન નામનો એક મશહૂર વેપારી જલ્લાલુદ્દીનને ચાર હજારને બદલે આઠ હજાર રૂપિયા આપે છે પાક પરવર દિગારની શુક્ર ગૂંજરી કરતો જલ્લાલ હસ્તે ચહેરે પોતાના પાલક પિતાનું કચ્છર આપવા પાછો ફરે છે

પ્રવેશ ૫ મો —ચપાના લગ્ન રોકડચંદ સાથે થવાના છે, એ વાત કાણુ મારવાડી નયનાજીના જાણવામા આવ્યાથી નયનાજી રોકડચંદ બનીને આવે છે અને સાચા રોકડચંદનો સામાન લાવનાર હેલકરીને ઉધારચંદના ઘરનું બલતું ઠેકાણું બતવી હોય છે અને રોકડચંદને પણ તેવીજ રીતે હોય બીજો ઠેકાણું મોકલે છે પોતે રોકડચંદ તરીકે ઓળખાઈને પરણવા તૈયાર થાય છે લગ્નની તૈયારી

પ્રવેશ ૬ ઠો —“ **Pride has a fall** ” આજે હુતાશણીનો તહેવાર હોવાથી જનકીનાથને ઘેર રંગની રેલડેલ ચર્મ રહી છે ત્યાં પડિત જુગલકિશોર પોતાની પુત્રી મંજરીને મળવા આવે છે જનકીનાથ તથા તેની પત્ની લક્ષ્મી જુગલકિશોરને ગાળો આપી ધકકા મારી બહાર કાઢે છે જુગલ નિરાશ થાય છે અને પોતાની કકળતી આતરડીથી આપ આપી ચાર્યે,

નય છે મંજરી પોતાના પિતાનો અવાજ સાલળી આવે છે
 પશુ બાપને ન જોતા પોતાની શેઠાણી લક્ષ્મીને હકીકત પુછે છે
 લક્ષ્મી જવાબ આપવાને બદલે તેના ઉપર ચીડાય છે અને મંજરી
 ને પગ ચાપવા બેસવાનો હુકમ કરી પોતે સુધ નય છે જનકી
 નાથ પશુ શરાબની ધૂનમા સુધ ગયો છે લૂટારાઓ આવે છે
 મંજરી પાસે તીજેરીની ચાવીઓ માગે છે મંજરી લક્ષ્મીને
 જગાડે છે લક્ષ્મી અને લૂટારાઓની રકઝક થાય છે તે દરમ્યાન
 મંજરી પોલીસ કમીશનરને ટેલીફોનથી ખબર આપે છે લૂટારાઓ
 લક્ષ્મીને બેજાન કરે છે મંજરી સફાઈથી લૂટારાની પીસ્તોલ
 પોતાના કબજામા લે છે અને એક એ લૂટારાઓ મારે છે
 જતા લૂટારાઓ મંજરીને ઘેરી લે છે પોલીસની મદદ આવી
 પહોચે છે લૂટારાઓ પકડાય છે અને મંજરીને તેના બહાદુરી
 ભરેલા કામ માટે પોલીસ અમલદાર તરફથી-‘શ્રીમતી’નો ખેતાબ
 ઈનાયત કરવામા આવે છે

ડ્રોપ—૧ લો.

અંક ૨ જો.

મવેશ ૧ લો.—મજરી તથા સાહેલીઓનો હાસ્ય વિનોદ આવી પડેલી આકૃત ટાળવા અને જનકીનાથ પાસેથી ઇજ્જત—સર છુટી થવા પ્રભુપર ભરોસો રાખી મજરી સત્યાગ્રહ વ્રત લે છે તેણે ચાર દિવસથી અન્ન જળ પણ તજ્યા છે અને પોતાની સત્યતા નિભાવવા પ્રભુ ભક્તીમાં લીન બની ગઈ છે, સત્યના બેલી પરમાત્મા શ્રીકૃષ્ણ દર્શન દે છે, અને મજરીને ઉપદેશ આપે છે કે “ સકૃતથી સત્યતાની કસોટી થાય છે અને સત્તનશીલતા એજ આત્મોન્નતિનો સાચો માર્ગ છે વળી સત્યાગ્રહી જીવોનો તો સદાય વિજય થાય છે ” આવા ઉપદેશ વચ્ચેથી મજરીને શાત્વન દઇ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અતરધ્યાન થાય છે બાદ જનકીનાથ આવે છે, મજરી પાસે પ્રેમ માગણી કરે છે મજરી જનકીનાથને ટુચ્છકારી ડાટે છે એટલામાં જુગલ પણ આવી ચડે છે જનકીનાથ પૈસા માગે છ અગર પૈસા ન આપી શકે તો મજરીને સોપવાની માગણી કરે છે પડિત જુગલકિશોર જનકીનાથ પગ ધીકકારનો વગસા વરસાવે છે જનકીનાથ ઉચ્છેરાઈને મજરીના બાપની હાજરીમાજ મજરીની લાજ લટવા તૈયાર થાય છે જલ્સાહાલીન આવે છે અને જનકીનાથના પૈસા આપી દે છે, જનકીનાથ પોતાના હાવનો પાસો હારમા પલટઈ જતો જોઈને તરતજ અગાઉથી બોલાવી છુપાવી રાખેલ

જીલ અમરસીંહને બોલાવી જુગલને પીટાવે છે જુગલ બેલાન ચર્ધ જાય છે આ અપદ્ય કરવાનો આરોપ જલાલ પર મુકવાના ધરાદાથી જનકીનાથ પોલીસને બોલાવે છે અને જનાલને જુગલના ખુની તરિકે પકડાવે છે

પ્રવેશ ૨ જો—નયનાજી તથા ચપાના વિવાહની ખુશાલીમા નાય રંગ થઈ રહેલ છે એટલામા ખરો રોકડચદ પોતાના સામાન સાથે આવી પહેચે છે આખર નયનાજીને ફજોતો અને રોકડ અદના ચપા સાથે લગ્ન થાય છે

પ્રવેશ ૩ જો—જેલમા મજરી જલાલને મળવા આવે છે અને જલાલને ખબર આપે છે કે જનકીનાથ હજી પોતાની ખરાબ નીયત છોડતો નથી જલાલ મજરીને કમરૂદીનને યા જર્ધ આશ્રય લેવા સલાહ આપે છે મજરી જાય છે બાદ જનકીનાથ આવી જલાલને સમજાવે છે કે તુ જો મજરીને મારા સાર્ધીન કરેતો હુ તને આફતથી છોડાવવા શક્તીમાન છુ પણ જલાલ પોતાની હં છોડતો નથી અને આવુ બદકામ કરી જીના કરતા મરજુ બધારે પસદ કરી જનકીનાથને ધીકારે છે

પ્રવેશ ૪ થો -કમરૂદીન તથા તેની સ્ત્રી અજીજની જલાલની નેક ટેક માટે વાતચીત બાદમા મજરીનુ આવવુ જલાલપર વિતેલુ વર્ણુન કહી સજળાવવુ અને સોદાગર સ્ત્રી પુરૂષ મજરીને આશ્રય આપે છે જનકીનાથ આવે છે કમરૂદીનને મજરીના કહેવા પર

અફસો ન રાખવાતુ કહે છે છેવટ જનકોનાથનુ નાસીપાશ થવુ
અને બેઠ્ઠાનત થઇ પાછા ફરવુ

પ્રવેશ ૫ મો — ઉધારચંદ નાદાર ધર્ધ જવાથી કરજદારો
હેરાન કરે છે ચપા પાસેથી ઉધારચંદ ધરેણા માગે છે પણ જમા
ઈનો માલ સમરાથી ન ખચાય એમ કહી ચપા પોતાના ધરેણા
દાસી પાસે મગાવી એક કબાટની અંદર છુપાય છે ધરનો તમામ
સામાન હરરાજ થઈ ગયો છે ફક્ત બે કબાટજ માકી છે ચપા
કબાટ નબર એકમા છુપાય છે અને તે વાન નયનાજી જાણી
જાય છે બાદ લીલામી આવી કબાટની હુગગજી કરે છે નયનાજી
જે કબાટમા ચપા છુપાઈ હતી તે કબાટ મનમાનતા નાણા આપી
ખરીદે છે પાછળથી રોકડચંદ આવે છે અને ચપાને બોલાવે છે
દાસીને પૂછતા ખબર પડે છે કે ચપા તે કબાટમા છુપાણી હતી
કબાટ સાથે ચપાનુ પણ લીલામ થયુ સમજી બધા અફસોસ
કરે છે

પ્રવેશ ૬ ઠો — જનકોનાથ પોતાના વકીલ ધનજીશાને જુમ-
લના કેસમા નયનાજીને પોતાના તરફથી સાક્ષી આપવા સમજાવ-
વાતુ કહે છે નયનાજી આવે છે ધનજીશા તેને શી રીતે સાક્ષી
આપવી તે સમજાવે છે અને કોરટમા જુબાની આપતી વખતે
બોલવાની હકીકત નયનાજીની વહી (નોટબુક) મા લખી આપે છે

પ્રવેશ ૭ મો — મરોડચંદ દીલ્લીમા શરાશીની નાની દુકાન
બોલી બેઠો છે, માણસો પોતાની ચીજો ગીરો મુકવા આવે છે.

પ્રવેશ ૮ મો —કોટમાં નયનાજીની સાક્ષીથી જુગલના ખુનના કેસનો રગ બદલાઈ અતે જનકીનાથજ દોષીત ઠરે છે અમર-સીંગ બીલ ઉપર વારટ નીકળે છે અને જનકીનાથને રૂપીઆ પચીસ હજારની જમાનતપર છુટો કરવામા આવે છે

* અંક ૩ જો. *

પ્રવેશ ૧ લો—જુગલકિશોરનુ ખુન કરનાર અમરસીંહ બીલનો ફાસીનો દીવસ હોવાથી તેના બાળકોનો કરબાજનક વિલાપ જનકીનાથનુ આત્માસન અમરસીંહ બીલની જનકીનાથ પાસે પોતાના બાલબચ્ચાના પાલનની માગણી એટલામા અચાનક જુગલકિશોર અપકારનો બદલો ઉપકારથી વાળી અમરસીંહને માજીસ્ટ્રેટ મારફત છુટો કરાવે છે.

પ્રવેશ ૨ જો—ચ પા તથા રોકડચદની અગ્રેજ નહિ બોલવા વિષે ગ્રંથક નયનાજીનુ આવી છુપાતુ દીલ્લીની દુકાન બંધ કરી-મરોડચદનુ રોકડચદ પાસે ઘઘા માટે આવવુ રોકડચદ મરોડ-ચદને લઈ જોધાબાઈ નાયકાને ત્યા ગાયન સાલળવા જાય છે. સમયનો લાભ લઈ રોકડચદ જોધામાઈ નાયકાને ત્યા જાય આવે છે એમ કહી નયનાજી ચ પાને ઉશ્કેરે છે અને સત્યાસત્યની ખાત્રી માટે જોધાને ત્યા જાય છે.

પ્રવેશ ૩ જો—મજરી તથા સખીઓનો હાસ્ય વિનોદ થઈ રહેલો છે ત્યાં અમરનાથ કે જેના લગ્ન મજરી સાથે થવાના છે તેનું અચાનક આવવું બન્યુંતો મીઠો પ્રેમ વિનોદ અમરનાથનું જુવું જાનકીનાથનું આવવું મજરીને કમરદીનને છોડી પોતાને ત્યાં આવવા સમજાવતું આખર બળાતકા ની રકડડ થાય છે ત્ય જલ્લાલુદ્દીન આવી ચડે છે જાનકીનાથને ધીકકારે છે બન્યુંતો લગ્ન થાય છે જાનકીનાથ પોતાના હાથેજ જખમી થય છે અને પોતાના પાપનો પસ્તાવો કરી મરણ શરણ થાય છે

પ્રવેશ ૪ થો—નયનાજીએ ચપાને રોકડચદ જોષાબાઈને ત્યાં ગયેલ તેની ખાત્રી આપી જેથી ચપા ગુસ્સે થઈ આપને ઘેર જવા નેચાગ થાય છે રોકડચદ આવે છે અને ચપાને ઉત્કેરાયલી જોષ રોકડચદ નયનાજીને સમજાવવા કહે છે આખરે આ બંને પ્રપત્ય નયનાજીનો છે એમ સમજ પડતા નયનાજીને જોડા મારી વગમાથી કાઢી કુકે છે અને દપતી મળી જાય છે

પ્રવેશ ૫ મો—જુગલકિશોર તથા કમરદીન મળી મજરીના લગ્ન ઓનરેબલ ડૅલાસનાથના પુત્ર અમરનાથ સાથે કરે છે એટલામા જલ્લાલુદ્દીન આવી પહોંચે છે અને પોતાને ઇસ્લામા કામ તરફથી ઇસ્લામી મીશનરીનો મોટો હોદ્દો અર્પણ કરવામા આવ્યો અને દીલ્લીમા આલ ઇન્ડિયા મુસ્લીમ આર્કાનેજની સ્થાપના થઈ તેની વધાર્ધ આપે છે

શાંન્તિ ! શાંન્તિ !! શાંન્તિ !!!

શ્રી

સતી-મંજરી

નાટકનાં ગાયનો

પ્રાર્થના.

છય્યાં તેગરિ હુગ છવોરે
 નયનનંડો બન્યો ૧૨ ચાવો
 પીયા બગેયા તુમ બીન બીતી
 ઘોર ભોર જાન, છીન ચાવો
 રીઝવો જીલાવો
 પીર ધીર ના પાયે ચ્વાન સજન મીલ બયે
 બચ્ચા લાચ્ચો પીયાંકો યુલાચ્ચો
 પ્યારેપે પ્રાણ બલહારિ
 ગુનસે ધુનસે લુ પુકાર—છય્યા

મજરી—

૧

તુહી હરે કુ ખવા હમરા સખ
 દીયા કુ ખ તુહી કહ્યોના જય-તુહી.
 જસખીધ હરી રાખે મુખહી ચીનત
 અનગુન જયરવા નિતહી ગભરાવે-તુહી.

ચ પા—

૨

મૈયતો લન્ડનસે પૌડર મ ગાવુ ગી
 ઉસે જોખનકી ખ્યુટી બડહાવુ ગી
 કોસમેટીકસે ખાલ મય બનાવુ ગી
 વોટ યૂ સે (What you say)
 રહે ન કોઈ સ્ટાઈલમે કસર માય ડીયર
 ફીરૂ ગી રોજ ઈધર ઓર-ઉધર માઇ ડીઅર
 બોલો બોલો ખ્યારે જીયા કયસી બની લેડી
 લાલ ગલેકી એક નેકલેસ હાં મયતો

ચ પા-નયનાજી—

૩

જરે કાને લાલા આંખ ના મારરે
 હલારરે પુરે અત્યારરે
 માથેકી ખીડકી એક બદ હુઈ હય
 ઉસકા તુ ખોલ કીવાડરે
 આંખ હય કાની પછી પ્રેમકા જખમી
 પીજરેમે પલમે. - 'સારે—જરે

જલાલુદ્દીન—

૪

જરોમે તેરે નુરકી જલવા નુમાઈ હય
 છોટેમે છોટી શાન બડી બનહે આઈ હય
 મુસ્લિમ તો મર મીટિ થે તેરે નામપાકપર
 પર તુને અચ્છી આબરૂ ઉનકી મીટાઈ હય
 ભૂલાહે તુ તો જાનકે હમ જાન દેતે હય
 યે અપને આશકાંસે તેરી કર્જ અદાઈ હય

મજરી—

૫

જો તન લાગે પીર પ્રભુ વો તનહિ જાને પીર
 ઐર ન જાને સાર કોઈયા તુમ જાનો રઘુબીર
 તૂમ જાનો રઘુબીર પીરકો ફીર ક્યુ બેર લગાઈ
 બેગ બબર લો દુખીઆરીકી ઘોર પટા હય છાઈ
 મોરી સુધ લે હે શ્યામ કાહેકો ખીસાર દીની
 કાહેકો ન આયે ધામ.
 અયસે બેકદર નાહી તુમહો-દુ ખંકોહરો-મોરી

ચ પા —

૬

મોરી ફલી ફલી જવાનીકી બગિયાં
 અબ કોઈ આયે માલી રગ રસીયા
 કરચી કરચી ઉભરી અનારોકી કલીયાં
 જયસે મટકીપે ઘરા હો ગરવા
 એક દીન પુછા ભવોંસે નજરને

કૌન હમ દોનેમિ તેજ હય બડકે
એક ગલા કાટે તો એક દીલ છેદે
કહા મયેને દોનો બહાવે લહુ નદીયાં

સહેલીયા—

૭

બીનતી કરકે હાગગઈ માનત નાહી કન્હાઇ
સારી અયસી રગદી અગ હય દેત દીખાઈ
કાહેકો ડાલે રગ શ્યામરે સુન બસીવાલે
મુખસે ન બોલે કહાના મુખસે ન બોલે—કાહેકો
ચલા જરે દીટ કન્હાઇ રગ ડાલી ચોલી પરાઈ
બાગ બેરી બાર બારકી
બટે બોલે ભાલેહો મુખ ધામરે સુન બસી વાલે
મજરી—

૮

હમરી કદર અજબ ધટાઈ
અબ જ્યાસે મોરે પ્રભુજી
નિરંબકી બુધ બિરમાઈ—હમરી
સભીરે સભીરે દીયા બે પરકો ચરકા
સકલ હટિલે હરખા એ નયન ફરકા
તારો નાવ મોરી તુહી કન્હીયારે
મજરી ડરત તોરો ગીરધારી

—:॥૦॥:—

અંક ૨ જો.

સહેલીયાં--

સગી સગી હય હમ ખેતો ખીવાઓ ના
જાજ સખી મતકર ખાને કરકર નનાએ ચાતુર
વાહવાહ બાજી માન કમ મત કરે હમાર
સુનાઓ ગુનકીહી ધૃત ગત
હરીનામ ખુટામાન નાગે ચેતનપર તત્ત્વતર ગુનમાન-નગી

મજરી--

૧૦

લકત બેચેન હો મ્યુ કર તુમે આગમ રહે
આગઈ શામ યહા આર ખામ રહે
દુખને છેદા હય ચે મન નગે સુખા હય ખદન
અળ તેરે મુખમે લગી ખન ગે ચે ગ્યામ રહે
લાજ ક્યા આપની ગવા લે ચે ગવ લે ખતલા
દાસી લુટખય તુ બેદુહમે ખોયરામ રહે
નામ લેવા હુ નહો નામ હયાઈ ગીગર
આપકી મજરીકે નામકા કુરહ નામ રહે

શ્રી કૃષ્ણ--

૧૧

ઉહ જગ મુગાફર રચન ગઈ
કૃષ્ણ રવી થાલમે કેસર લાયા હય
નારે માથે તિલક કરતેક લીયે

પુદ્ કૃષ્ણ કન્હૈયા આયો હય
 જસ નયનમે જોતી સ્વરૂપ રહે
 ઉસ નયનમે નીર સમાયા હય
 તેરે જલસે જલા હય યે પ્રેમ દીયા
 ક્યા ખૂબ દીયા યેહ જલાયા હય

બરાતને—

૧૨

માકા મોહનજીરે થારે બેગારે આજે
 કાઠ લાજેરે ગુજરાતી ચુડો
 કે હાથે સોહે રૂડો
 કહી ચુડો લાજે ચીપ વડાજે ઝાંઝરીયા ઝમકાજ
 મુઝ મૃગ નયનીરી
 ગરજ પડે તો મોંગા મોતી લાજે--માકા મોહનજી

બરાતને—

૧૩

માલ મોગરેકા ખના ચમ્પાકા સેહરા
 ગુંધલાયા બેગન રોકડચદ સેહરા
 તાર ચાંદનિકા ખના ચદાકા સેહરા
 બાંધ આયા જુનોકા રોકડચદ સેહરા
 દુહાકે કાન ખડે કેલેકે પાતસે
 ગંધેકા સીગાર દીયા હારકે ગજરા-ગુંધલાયા

મંજરી—

૧૪

અયે અરબ કે દેવતા જાતી હુ મુસ્લિમ દ્વારમે
 કરતી આરાધન તેરા ફરિયાદકે આકારમે

મરિકવે આગાત કરદેના દયા આધીનકી

દુર્દશામે સજાની ઓળ જણાવુદીનકી

ગમીશગી -

૧૫

પીડે હમ તુમ ને અંતે કુમને મયખાનેસે

કુમને કુમને કુમને કુમને કુમને કુમને

તમને ને પીડે કી પીડે પીડે મરતી હારા આંખ

મીનતી ને પીડે કી પીડે કુમને કુમને

પીડે પીડે પીડે પીડે પીડે પીડે

હુથા પયાનુ કાક મેલકી તયનુ વેખાનુ ચીક વીચ બેહદી

આ મેરે દીવદાર વક ગઈ અખ્યાવે અખ્યાનીવે આચ્છુને

રલયાર

યાગ ગયા ને મુના આયા પતાન દસીયા ખત ન પાવા

ગય પીયા ગયા આગા અખ્યા ને અખ્યાનીવે

આચ્છુને રલયાર

મજગી -

૧

કાઈ દરિયા ને કાઈ પીગી નીગદાય અબલાસી

દીયા અતવન ગ પતન દોહાઈ રામ રાજકી

જીવરમે ૧૮ ગયે સુરાખ ગમમે હો ગઈ કાંટા

બની હય બનગી અબદેલ યે મારી કન્હેયાસી

બ્રહ્મન હો ગયે બ્રહ્મ નહી હય છત્ર સત્રીકાં

મુસલમાના તુમહી મોડે મદદકો એક કન્યાકી

મંજરી—

૧૭

ગરીબોપર દયા રખાયે તવ ગર હોતો અયસેહો
 જો ટૂટી નાવ તથેગયે સમુદ્ર હોતો અયસેહો
 સમજતેથે જીન્હે દુશ્મન વો અપને હોતે જાતે હયે
 ગરીબોંકે મુસીબતમે મુશ્કર હોતે અયસેહો
 ખુશીમે સાથ દેને વાસે હયે જાગે જમાનેમે
 ખીપતકે વકત જા દેવે ખીન્દર હોતો અયસેહો

મરોડયદ—

૧૮

ખરચા મોચલેરે હન્ડે હી રંગ મીવ નેના
 છત્રી બનકર છાઉમે ગળત હી તુ લે હડે
 હાય જોડુ હુ વાગે આગે નુ તવમાનક હન્ડે—ખરચા
 ભાઈકા તુ હન્ડા હય ઝોર મંડિ ન વખ આયા
 ઝગડા મત કરવાના કોઈ દેનો તવ હય હડે—ખરચા
 અલલાહ વાસે હન્ડેમે મીવ નેના હરીક લોટ
 ઉછલ ઉછલ કર પાત ન કરતા વખેમે તુ છોટ—ખરચા
 સાહેબકી પતલુન હયેતુ આગ સગવમાનકા હન્ડા
 સાહેબ દેવે ઝોર તુ લેવે હાય ન મદશી કડા
 ભાઈ સોચલેરે પતલુન હીલક મીલકર રકુના

અંક ૩ બે.

અમરસીડકે બગ્ગે ૧૯
 ધૈર્ય પીતાજી રખના હોગા
 મરના અત હરકે પર જના
 અમર નિગજન હરકો જના
 આજ ચલે તુમ હુમલી આયે
 કાલ સરાયે મોયે જાયે
 કર્મ ખડા બલવાત—ધૈર્ય
 વાહી બીગાડે વાહી બનાયે
 સપના જીવન મખકો દીખાયે
 ધર્મકો હે નીરવાન—ધૈર્ય

અ પા—

૨૦

પીલી પડ ગઈ નેનાકે બોલનસે
 ગેજ સીખાએ મોહે સાથ ચલનકો
 બોલી હુજર ખાર સાથ છોડકે
 નીહર ઈધર આકર ખતીયાં
 સરી અસર કરતી ધતીયાં
 ચતુરા અચલ ચાલ—પીલી પડગઈ.

ચ પા—નયનાજી—

૨૧

જરા દેખતો ચલકર હાં
 સાથ લેલીજે હન્ટર હા
 ગયા રડીકે ધરપર હાં
 તુમ મરતી હો ઉસપર—હાં
 જોધા કે ધરમે મારૂં ગી ઠોસે
 જુઠા પ્યાર કીયા રામ ભરોસે
 જસ મગવા લો મોટર હાં
 ટાયર હો ગયા પક્યર હા

મજરી—

૨૨

ગાએ ભગની ભગત તોરે ભજન બનાએ
 સબકી બહીયાં ગહે તુહી
 બીન ભગત નૈયા પાયે નહી તીર
 પલમે બસે તૂજે અતરમે
 ધીર રહેત ઉસ ચિત ચયતનમે
 ચેત ચીતારો વાહી હરે પીર

સહેલીયાં, મજરી—

૨૩

કયસે ચાતુર સુદર હયે તેરી જુદકોં કે બાલ
 પ્યારે પીયાંકો કસામે સતાયે જે
 એ સતાઓના જી જલાઓના—કા

મારે જોખનકા ગુલશન હય પૂલા
 કોઈ બુલબુલ બુલે પ્રેમ બુલા
 છોડો છોડો છેડકીયે ખાત
 દેખો દેખો ફીર અદા દીખાત
 ભોલા ભાલા હય બાલાકા ઈતનાસા મન
 વાંકો ઓ છે બચનસે લજઓના—કયસે

મજરી-સહેલીયાં-અમરનાથ ૨૪

બયાને દહ મહબબત નકરસકા દિલકા
 ઉમ આયે સામને જતા રહા ગીલા દિલકા
 જદુ ચલા હય તુમહારા
 જુના હુવા હય મુરિકલ
 બચનેકા ક્યા હય યાગ
 કયા સુ દર પછી મારા

શએર)

જે ઉમ ચલે ન રહા કોઈ આસગ દિલકા
 મુઆફ કીજએ સાહબ કહામુના દિલકા
 છોડ ન જાના, કરકે બહાના
 ભૂલ ન જાના, ફીર કબ આના
 મજરી ન કરના ગીલા રજ ઉઠા
 ભૂલ ન તુમકા મયે જરા-જદુ ચલા

રૈ મ ન-અ

૨૫

દેસી જુતે મારો યાર
 સર મેરા હય ફેશનદાર
 ફ્યશનકી હયેયે ફીટકાર
 નયના કાની આંખ તો માર
 કાની આંખકો ફેડો યારો
 મરે હુવે કો ઔર ન મારો
 ધકકે દો જુતા ધટકારો
 Twinkle Twinkle Little Star
 How I wonder what You Are
 ટવીકલ ટવીકલ લાટલ સ્ટાર
 હાઉ આઈ વન્ડર વાટ અ યુરા

સમાપ્ત

ઈ સ ૧૯૧૧ ના ઈંગ્લીશ કૉપી રાષ્ટ્ર કટ તથા ૧૮૬૭ ના
 જુના એક્ટ મુજબ આ નાટક રજીસ્ટર્ડ કરાવી, પ્રકાશકે સર્વે
 અધિકાર પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે માટે તેમની આજ્ઞા કે
 અનુમતિ વિના કોઈએ ભજવવું, ભજવાવવું કે
 છાપવું, છપાવવું નહિ

❧ ❧ ❧ જાહેર ખખર. ❧ ❧ ❧

નાયે લખેલા પુસ્તકો શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજના મુકામ
જ્યા હોય ત્યાથા મળશે માટે જોઓ મહેમત જોઈતા હોય તમે એ
રોકડી કીમતે મંગાવી લેતા ની પી થી મોકલવામા આવશે નહી

ચોડાના નામ	કીમત	ચોપડીના નામ	કીમત
૧ ખેવારી તલનાર	૦-૪-૦	૨ મનહર મેના	૦ /
૨ બ્રહ્મર્ષિ વિશ્વ મિત્ર	૦-૪-૦	૨૧ જોહરે ગમગીર	૦ /
૩ સરોજની	૦-૪-૦	૨૨ શ્રી નયમતી	૦ /
૪ પરશુરામ	૦-૪-૦	૨૩ ગર્વરી પુસ્તક	૦ /
૫ મંગલવતી	૦-૪-૦	૨૪ કનક કાગે	૦ /
૬ મંગલવતીચક્ર	૦-૪-૦	૨૫ વિદ્યમતી કનાપી	૦ /
૭ મતી તોરણ	૦-૪-૦	૨૬ અમર લક્ષ્મી	૦ /
૮ પુત્રવત પુડીક	૦-૦-૦	૨૭ પીથા ભગત	૦ /
૯ મતી પદ્માવતી	૦ /-૦	૨૮ હોથત પંમીણી	૦ /
૧૦ સુર્ય કુમારી	૦-૪-૦	૨૯ જેમલ તોરણ	૦ /
૧૧ મહેમ મેવા	૦-૪-૦	૩૦ ખીરબલ માંગાદ	૦ /
૧૨ 'ગ' માંડવીક	૦-૪-૦	૩૧ પ્રવીણ સાગર	૦ /
૧૩ ઉત્તરિગય	૦-૪-૦	૩૨ રાજા વીલા	૦ /
૧૪ સુરદાસ	૦-૪-૦	૩૩ મહા રાજા શાન્તનુ	૦ /
૧૫ શ્રી ભક્તિગિરિગય	૦-૪-૦	૩૪ મનાવિકામમિત્ર	૦ /
૧૬ સુરેખા દુગ્ધ	૦-૪-૦	૩૫ વીર દુગ્ધાદાસ	૦ /
૧૭ નાગર ભક્ત	૦-૪-૦	૩૬ સતી મળંગ (હોન્ડી)	૦ /
૧૮ તીનમ માણિક	૦-૪-૦	૩૭ મહેમતા કાન્ધેવી	૦ /
૧૯ યોગ કન્યા	૦-૩-૦	૩૮ રાજા મહાજી	૦ /

સ સાર લીલા ૦-૪-૦

❧ ❧ ❧ નકુભાઈ કાળુભાઈ શાહ. ❧ ❧ ❧
માનેક — શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ

પારસી તથા હીંદુ કુટુંબોમાં જાણીતી અને
માનીતી થએલી રશમી કાપડની
રેશનબલ દુકાન

ચીનાઈ તથા જપાનીઝ માલની તદ્દન નવીજ
પેટીઓ ખોલી છે
એકથા એક સરસ નોવેલટીઝ લેશો તો જરૂરજ
ખરીદનાનું મન થશેજ

ઉત્તમ કવોલીટીનો માલ ખરીદવો હોય તો
જરૂર એક મુલાકાત લેશોજ
ભાવ તદ્દન કીંદાયત

કે. સી. મુદલાની કું. જી.

રેશમી કાપડના વેપારી
ખોની બીલ્ડીંગ વેસ્ટ એન્ડ સીનેમા સામે
ન્યુચરનીરોડ—મુબઈ

